

Nepodpisani se dopis na tiskati.
Prijedana se pisma, ogledi i sl. i
takav je običaj cimku li je po-
dvorov. Isto tako je se pričet.
Nevi se žalju poštarskom za-
postarom (asengno postale), na
administraciju „Naše Sloge“. Ime,
prezime i najbitnije poštu valja
točno označiti.

„Kontakt list nedodjele na vrištem,
nakon što javi odpravnika u crte-
vama pisma, za koje se ne plaća
poštara, ako so izvana naplate.
„Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom ratičnih mali stvari, a sestoga sve pakvari. Nar. posl.

Školske takse.

Dne 7. agusta 1896. bila je potvr-
đena zakonska osnova istarskoga pokra-
jinskoga sabora o školskim taksa. Tim
je ona zakonska osnova postala zakonom,
kojim se uvađaju školske takse, već za
školu godinu 1895./96.

Tim zakonom je određeno, da se za
svako diete, dužno polaziti školu, a koje
nije zakonom oslobođeno od polazaka škole,
ima plaćati šest kruna na godinu.

Tu taksu imajući plaćati roditelji ili
skrbnici djece. Obdiško zastupstvo može
ih od nje oslobođiti, a ako ih oslobođi,
tad im obdine za nje plaćati taksu.

Svaka občina dužna je plaćati u za-
majljuškoj školskoj zakladi svake pol godine
onoliko, koliko spada na svu školsku
djecu, u njoj se nalazeću, i utjerivati od
roditelja ili skrbnika djece po šest kruna
za svaku dietu.

Ako roditelji ili skrbnici nebi platili,
onda može c. kr. kotarska politička oblast
utjerivati prisilnim načinom takse.

Ako koja občina nebi platila svete,
što spada na svu školsku djecu u njoj,
onda može zemaljski odbor ili junta spo-
razumno sa c. kr. namještjtvom udariti
namet na izravne i neizravne poreze u
občini, ili može občini zapleniti druge
dochode.

To su eto ustanove zakona 7. agusta
1896. o školskih taksa.

Kako u drugih prilikah, gdje je što
zla, težke za pun, tako i u ovoj baci se
krivnju na one, koji su najmanje krivi,
pače na one, koji su nastojali, da se do
takova zla ne dodje. A tu krivnju baca
se s one strane, koja je prouzrokovala,
da je zlo napršeno na pučanstvo.

Cim se je doznao za zakon o uve-
denju taksa, već su bezdužnici počeli
prostti narod buniti i govoriti mu, da su
uveli školske takse Hrvati, hrvatska ob-
dinska zastupstva i hrvatski zastupnici u
pokrajinskom saboru.

Hrvatska kao nit slovenska nit tali-
janska občinska zastupstva neimaju tuj ni-
kavu poslu, kao nit kod nikakva zakona;
obdinska zastupstva nit ne predlažu nit
ne stvaraju nikakovih zakona.

A što su učinili hrvatski zastupnici u
pokrajinskom saboru? Jesu li oni krivi
uvedenju školskih taksa? Kako su oni u
toj stvari postupali? Tko je kriv, da su
školske takse uvedene?

Na to sve eto odgovara u ovom što
sledi:

PODLISTAK.

Ovie mrvice iz moje školske torbice.

Džaba i ovakav život! Ni koraka ne
možemo napred, ako se prije do krvi ne
izmučimo natežuci se redom sa jednim po
jednim svojim neprijateljem. A imamo ih
toliko tih crnih i crvenih neprijatelja, da
bi nam ih u polovicu bila do volje. Pak
re samo u velikih načelnih pitanjih čeka-
na titanska borba, nego nije te sitnice,
u kojim nam se nebi najbezobzirnijim na-
činom pravilo bijudja neprilika — pak
onda vuci i nateži se, ako hoćeš, da do-
čega dođes. „Sve, sve si eto! Hrci sam!“

Težko, dapačne nemoguće je danas i
zamisliti uređene države, u kojoj nebi
bile utoka i viših oblasti, koje imaju, da
sude o prizužbama građana, kad ovi cime,
da bijahu prikradeni u svojem pravu. Ali
ipak ti utoci u pravedno uređenju i oprav-
ljanoj državi ne smiju postati sistemom
t. j. pravilom, jer zbijla gdje je tu pravica
kad jedna cijela narodnost mora za svaku
najistinju sitinu gubiti vrieme u vječitim
utoči? Pak ovako rade oni, koji nam
dovikuju, kako bismo bolje učinili, da ne
gubimo vremena u vječitom prosvjedova-
nju, a da ga uložimo u koristnije stvari.
Najmanje što se može kazati na to, da

Zakonsku osnovu o školskim taksa
predložio je mjeseca janara 1894. zemaljski
odbor ili junta zemaljskom saboru na
raspravu.

Tu zakonsku osnovu je onda razprav-
ljao i privatno Školski odbor saborski,
sastojeci se od gospode zastupnika vitez-a Ba-
buder, dr. Bartoli, dr. Costantini, de Fran-
ceschi i dr. Tamari, dokle samih Talijana
i članova talijanske stranke u istarskom
saboru, bez jednoga Hrvata,

U ime tega školskoga saborskoga o-
dbora Izvještaj je u saborskoi sjednici dne
1. februara 1894. dr. Costantini, dan tal-
ijanske stranke, te predložio i zagovarao,

da se primi zakonska osnova o školskim
taksa, kako ju je zemaljski odbor pred-
ložio, a školski odbor privratio.

Zagovarao je tu zakonsku osnovu
član talijanske stranke vitez Babuder.

Protiv toj zakonskoj osnovi postavio
je protupredlog zastupnik Spinčić u imu
Hrvata, u ime zastupnika hrvatskoga i
slovenskoga naroda u pokrajinskom istar-
skom saboru. U ime svoje i u ime svojih
drugova postavio je obrazložen predlog.

Postupalo se je kako i godine 1894.
Saborska vetrina, talijanski zastupnici,
izručila je zakonsku osnovu političko ek-
onomskom saborskemu odboru. Ovaj je
obstojao od samih Talijana, i to: dr. Ben-
nati, dr. Costantini, de Franceschi, dr.
Glezer, dr. Vareton.

Taj odbor privratio je zakonsku osnovu,
izvješalo o njoj u saborskoi sjed-
nici dne 30. janara 1896. na usta zastup-
nika dr. Costantini, Talijana. Ovaj je u
ime rečenoga školskoga odbora zagovarao
zakonsku osnovu. Saborska vetrina, Tali-
jan, glasovala je jednoglasno u glavnom i
u podrobnostih, i u trećem čitanju, da tu
osnovu, dakle za uvedenje školskih taksa.

U toj sjednici predsjedao je saborski
predsjednik dr. Campitelli, zemaljski ka-
petan, povjerenik c. kr. vlade bio je Aloj-
zij Fabiani, c. kr. kotarski kapetan, i bili
su prisutni svi zastupnici saborskog vetrina,
a to su: dr. Bartoli, dr. Bennati, dr.
Bubba, dr. Canciani, dr. Chersich, dr.
Cleva, dr. Costantini, Doblanovich, de
Franceschi, dr. Gambini, dr. Glezer, mar-
kiz Polesini, dr. Rizzi, dr. Tamaro, To-
masi, dr. Vareton, dr. Vergottini, dr.
Venier, Venier Nikola, Vidulich.

To su sve Talijani, svi članovi tali-
janske stranke u istarskom saboru, —
Hrvatski i slovenski zastupnici u ovoj
sjednici ne bješa.

Protiv njim se je postupalo onako, kako
i godine 1895. i gorje. Njih trojicu je sa-
borska vetrina posve nepravde, nezakono-
nit, upravo brutalno izključila iz sabora.
Čast njihova, čest izbornika, koji su ih
izabrali, čest hrvatskoga i slovenskoga
naroda zahtjevala je, da svi rad toga
brutalnoga čina i rad ostalog postupka
zemaljskog odbora u pozivom, da ju u ne-
kih točkah promjeni.

Tako je stvar prošla godine 1894.

C. kr. vlada obnašla je, da ne pre-
loži te zakonske osnove na potvrdu Nje-
govomu Veličanstvu, i vratala ju je zem-
aljskom odboru s pozivom, da ju u ne-
kih točkah promjeni.

Zemaljski odbor proveo je zahtjevane
promjene, i predložio ponovno zemaljskomu

tako rade prkosna djeca, koja kad nešto
mogu učiniti, ne sramne se ni najljudje in-
duru, i uživaju, što se nekomu moglo uči-
dati koju nepriliku, pak još k tomu
okupaju drugu dječariju, da bude veće
tudje ponješenje. Nedovolja prkosna der-
šad može se dobrim odgojem popraviti,
ili ako ni to ne pomogne, nači će se tko-
god, koji će batinom raztjeriti ju kad
pametno seljaci dodija, ali što s odraslim
pričnosnom deršadi? Odgoj ne pomaže, a
ne nema nikoga, koji bi ih batinom k pameti
dozvao...

Stu rume! Vidiš, kamo sam ja
zašao. Zabunio sam se. Zaboravio sam, da
imam stresi samo dvije mrvice iz moje
školske torbice, već dovik sam pisao činio-
mi se, da pišem nešto drugo — ali sada
neka ostane. Niesam baš suočevoran, ali
možda nije bez razloga nit ugovor u uvo-
džu mi iz pora. „Kad već je, neka bude“, —
govorio je jedan otac kad mi se bijaše
dođao jedanjesto dijete, za koja nije baš
mnogo Bogu molio. Kad već je, neka bude,
kažem i ja za svoj uvod.

1. Nije toliko davno, da sam propo-
tovao otok Cres. Prošao sam ga svega po
duljinu, jer se o širini ne može govoriti.
Biće sam na Punti Kriza, na Ustrinu,
Beleju, Stivanu, Martinšćici, Lubenicah,
Vrani, Orecu, i niesam našao nikakve
škole. Stivanjan i Martinščani se već ne-

zaboru na prihvatanje zakonsku osnovu o
školskim taksa.

Učinio je to već u zasjedanju mje-
seca janara 1895.

Tada ne bješa razpravljanja, jer je
zemaljski sabor bilo razpuštilo Njegovo
Veličanstvo, čemu su dalji povoda napa-
daju na c. kr. povjerenika sa strane tali-
janskog zastupnika i skrajno nepravde,
nezakonit, nečuvan postupak istih talijan-
skih zastupnika proti hrvatskim i sloven-
skim zastupnicima.

Odgovoravajući tijelovim nazorom bila
je postavljena i prihvadena u sjednici ca-
revinskoga vjetra dne 2. marta 1896., re-
solucija istoga zastupnika Spinčića, kojom
se je nečuvano na to što, da se školske
takse ne uvezu.

To je eto suhorna povijest o škols-
kih taksa u pokrajini Istri.

Iz nje si svatko, koji ima i najmanje
zrnce razbora, može odgovoriti na prije
postavljene pitanja. A taj odgovor glasi:

Talijanski zemaljski odbor ili junta sa
zemaljskim kapetanom dr. Campitelli-em na
čelu predložio je ponovno saboru zakonsku
osnovu za uvedenje školskih taksa.

Talijanski saborski odbor razpravio je
i privratio tu zakonsku osnovu.

Talijan izvještitelj ju je u saboru za-
govarao.

Talijanski članovi sabora, i to svi, su
u zakonsku osnovu poprimili.

Hrvatski i slovenski zastupnici ne same
da nisu te osnove napravili, ne samo da
nisu za nju glasovali, nego su oni prvi put
proti njoj govorili, drugi put, pošto su već
previđeni radi časti svoje i hrvatskoga i slo-
venskoga naroda istre bili prisiljeni zapu-
stiti sabor i Poreč, proti toj osnovi učinili
spomenicu na gospodina ministra bogoslovija
i nastave, i prati njoj neizravno postavili
rezoluciju u carevinskem vjetru.

Iz rečenoga je ujedno jasno, da oni,
koji krije s to zakonsku osnovu Hrvate, su
prosti laži, klečetnici, bežučnici, kojim
među poštenimi ljudima neima mjesa.

Da je u istarskom saboru vetrina za-
stupnika, koji bi bili nazor, kako su hrv-
atski i slovenski zastupnici toga sabora,
nikad nebi bilo zakona o školskih taksa.

Kad bi takova vetrina došla, onda bi
bila jedna od prvih zadaca vježnih,
da se taj zakon ukine.

Dotle je nastojati njim i svim nji-
hovim pristašam, da bude breme, koje je
napravio tim zakonom roditeljima i skrb-
nikom djece kao i občinam, čim lakše,
da se zakon tako uporavi, kako bi tistio
čim manje.

o jednoj hrvatskoj školi, onda se i za-
hod potruđe gospoda, a u Cresu baš se
nije tckiko na tanko gledalo. I u Pun-
tu već koje tri godine izčekuju učitelja
i neima ga; kad će doći, to Bog znade.
Ako kome nije pravo neka piše uteke.
Nuzgredno samo spominjem, da školska
zgrada u Puntu, uz sve mane, koje može
imati, nije je nješta jedna od najlepših
u Lošijskom kotaru. — U Krku n. pr.
se tripli, da dvorazredna učionica bude i u
posebnim kućama, tako je jedan razred jest
u jednoj, a drugi u drugoj kući — samo
bi još rado znati jesu li se gospoda po-
pitala i za zahode, jesu li sagradjeni po
regula.

Sagradao sam, da i Kornić i Kras i
Gabonji i Rasopaso pitaju školu. Pitanje
se pretresa, kažu gospoda, koja vrede i
oblje, a kako reklosmo, kad se radi o
kojoj hrvatskoj školi, ona tala ozbljivo
razmišljava, da se nebi pronađila u sudu.
Za svaku od onih škola bit će već do
sada napisano nekoliko snopica papira, a
u par decenija (toliko će preći dok se
škole otvorive) napisati će se toliko papira,
koliko bi bilo dosta, da se svu školsku
djecu oskrbi papirom najmanje za pet godi-
nina. Ali međutim se radi školi, a ako
škole nije, to je tek nuzgredna stvarca,
akomu nije pravo, uok više uteke, a slo-
bođeno mu... (Konac sledi).

Dopisi.

Iz av. Petra u Šumi pišu nam d. t. m. Spreman sam bio, da za ovaj put slavno ravnateljstvo pošte privatnim putem upozorim na njekejo ponovne nedostatke na ovoj pošti. Ali sgodilo se u zadnje vreme takovih stvari, radi kojih valjade mi otvoreno stupiti pred javnost, e da se time na put stane stanovitim neredom.

Cim dođe jedan odvraćajući izvod o dopisu u zadnjoj „N. S.“ gleda toli potrebitog skladanja na našem kolodvoru, duboko udahne i zavapi tobože pobojdenosno, da se dopisnik napokon ipak opametio, te se je pustivši na stran poštu, pametno bacio na kolodvor za oživotvorene dobre stvari. „Jedna nam sreća“, rekao bi naš knut, misli li taj čovjek, da u gradu njegovog miljaničkog sada već sve gladko teče, kao što može reč, po loju? Hoće li, da vašeg dopisnika postavi u škrpac i možebitno pred javnošću osmiješi? Ali, jalova mu posla, pošto dobro znamo, zašto je dao Bog kozu, ne dugu bradu ipak kratak rep. Evo da li i o pošti. Djeđovska kultura ovog pošte meštira pokazuje se primjerice već na njegovoj djeci; ova po molj volji pozdravljaju zaglašnim zviđanjem naše narodne pjesme došle iz vana. U tom ih ne smetaju ni uređovne ure na pošt. uredi niti školske ure niti crkveni obredi; u tom pogledu odlikuje se osobito jedan njegov mladoljetan sin, koji je do lanske godine učio u Cividalu u Italiji, sve dok ga nisu — ali smijemo povjeravati zlobnim jezikom — i od onoga slavno odpravili; u Austriji nema dakako za takove glave prikladnih škola, valjda stoga, što su ustrojene previše u vjerskom duhu. Da bi blažena zemlja citrona vidila, kakvom civilizaciju sije daša njezin učenik na Supetarsčini, da bi vidiša kojim plodom rodi ono mladjahno stolice, što si ga ona na vratiću gradima toli ljubko njegovala, od srama bi sakrila svoja bolno lice. Umjesto da pošte meštari dopušta svojoj djeci pred vlastitim vratima uz samu pošt. tablicu, dotično pred poštarskim mredom, zaglašno zviđati, bojte bi učinio, da pazi na red u pošti. Ako pak neće on sam, da o tom ništa znaće, što se sve oko njega sgađa, prisiljeni smo upozoriti na to one, na koje spada.

Jednog dana predano bi sbog odpreme na ova pošta službeno pismo; priključena je bila istomu dotična pošt. knjiga za uređovanu potvrdu primitka. Nositelj iste primi i kranu i dobi nalog, da dade spis preporučiti, kako bijaše ubilježeno toli na omota spisa koli u pošt. knjizi. Pošt. odpremač izda recipis, da kako nječadno talijanskim tekstem, sa ubiježenom taksonom od 20 novčića, i doda na pošt. knjizi vlastoriječni podpis. Na to mu bi pismeno javljeno, da se kod službenih spisa uplati samo 10 novčića, za preporuku, dotični list ostaje prost poštarnine. Zasramljem da nezna svoje službe zacrveni i da se valjda više ne blamira jednostavno povjeroval razjašnjenu i vrati onih 10 novčića, što uze prije previše. Recipis leži sahranjen na uvid. U ostalom kod svih službenih preporučenih spisa ima, koliko nam je poznato, pošt. udariti na strani pošt. kojige takudjer službeni pečat dotičnog dana. Ali reč bi, da na našoj pošt. taj zakon nevalja, pošt. ćeš badava iskati pečat na takovim spisih i po biselom danu, makar k tomu uzeo još na pomoć upaljenu sveću.

Nadalo odano bi na ova pošta drugo službeno pismo gotovo celi sat prije redevote post. odpreme. Pošt. podpisne doista pošt. knjige ali pismeno dojaviti, da spise nemoće odpremiti dalje, ako nije priključena popratnica sa službenim pečatom, posto da isti spis teži preko 280 grm. Badaya mu bi odmah još za dobe javljeno, da se ne radi u predležecem slaćaju o privratnom, već u službenom pismu, koje pravi polag pošt. propisa iznimku, te se može odpremiti prost poštarnine sve do težine, ne varamo li se od 2½ klgm.; ako je samo prikladno gleda obseg i formata. Neka samo salje napred. Pošt. ostade pri svojim te unještio, da istog dana, premda je bilo još dosta vremena, žurno spis odpremi, ipak ga zaustavi na pošt. Post. sluga upitan u većer istoga dana, da-li mu je možebitno stogod poznato o spisu, odvrati, da se nalazi još na pošt., jer da za odpremu još nječakovo pismo manjka. Baš ništa ne manjka, samo neka ga odpremi, tako mu bi odvraćeno, i eto napokon drugog dana nakon celih 15 sata moglo je kontumacirano pismo sretno odputovati, pošt. da se je „Berto (t. j. pošt.) predomislila i učinjila drugačije“.

Sada neka se još tko usudi braniti tobože, uzorni red, želio vlasta na nasoj pošt. Samo jezik za „zube“, jer bi mogla

i buduće još po koja žuhka dodati na vidjelo, pa i proti volji mnogo koga. Mijenjem, da mora i slavno ravnateljstvo pošte napokon uviditi, tko je imao pravo, kada se je prosjevalo proti otvorenju pošt. ureda u kedi osobe pošte nesposobne. Sada će napokon gosp. Corrà valjda upoznati, u koje ruke je došla ova pošta.

Napokon još ove, Hvalovredno je što je i u Lupoglavlju već otvoren pošt. ured i predan gosp. predstojniku tamjanjeg kolodvora. Zato pak nememožno razumjeti zašto se nije i kod nas na isti način za manji trošak otvorila pošta na kolodvornu. Kada smo tako zahtijevali, reklo nam se je da stanovite strane, da slabu predstojnika kolodvora i poštara ista osoba ne može obavljati, skoprem je bila prije ovdašnjem predstojniku pošte ponudjena. Dakle što može predstojnik u Lupoglavlju, gdje se uz to i brzovlak zaustavlja, ne može onaj u sv. Petru!!!

To je zagonečka! Ali da! ako smijemo zlobnim jezikom vjerovati, jesu kod nas moćniji faktori uplivali na to, da dođe, kako je došlo, a tim žaliboga ugodilo samo osobnoj tačnici jednoga, a ne uštrb svega putčanskih i valjda proti svakoj finansijskoj stičnici!

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru tokom mjeseca kolovoza:

R. Katalinić Jeretov, Zadar, povjerenik	for. 136-80
Podružnica mužaka u Kastvu u darovini i clamariji.	29-50
Podružnica mužaka u Omilju, dar, sabras u patriotskom družtvu	4-50
Poviše sabrinali od dr. Jurja Žerjavića prigodom dolaska zagrebačkih proštenjara u Mariju Bistričku dostavljene njoj po dru. Viteziju.	16-50
Josip Volki blagajnik podružnice podgradske Ljubljanske razne stote u podpunom iznosu	31-08
Fr. T. Matković, Trsat, svetu sakupljenu prigodom sastanka prištasa stranke prava u Dragi dne 2. kolovoza	25-50
Podružnica mužaka u Kastvu, svetu, sabrano prigodom kršćenja sina Petra Sušnja, likarnika na Sušaku	5-
Fr. Brnčić, pravnik sakupljenih u veselom drožtu u Rukavcu Radovan Ivan, kapelan u Kastvu daruje pripadajući mu novac pri pogrebu gđe K. Kundić Hrvatski abituiranti u Zagrebu Sakupljeni pri izletu Opatijsaca i Vološčaka u Košljunu dne 26. kolovoza.	1-20
Župnike Rybavly dostavlja u ruke blagajniku družbe u namještanju školskih tabli (nadpis) u Kastelu.	5-
R. Katalinić Jeretov, povjerenik u Zadru pripošlje svetu, sabrano tokom mjeseca kolovoza Podružnica ženska u Voloskom dostavlja prinose od razno gospode i družvancima ujorj prispije	120-90
	69-05

Pozdrav braći Slovencima
od učiteljskog družstva kotara Voloskog.

Drava Šumi, bistra Sava struji,
Tiba Soča srebrom se preljeva,
Gordi Triglav u plamenu ruji,
Drevna Učka sva u sjaju sjeva.

A to more, to hrvatsko more,
I to sve lazurino i plavo,
Šume, gaji, planine i gore,
U zanosu Vama kliču: — Zdravot!

Zdravo da ste, oj stupovi znanja,
Razsadrnići svjetla božanskoča,
Apostoli sreće, blagostanja,
Dike, ponos roda bratimskoga,

Zdravo sinci Slovenije mile,
Zdravo braće, zdravo sokolovi,
Vam u susret eto moje vile,
Da Vas žarkim pozdravom ostovi.

Amo braće, na hrvatske gradi,
Amo, amo, da Vas izgrimo,
Naša ljubav već Vas davno žudi,
Amo, amo, da vas izljubimo.

U prozorec preporeda svoga,
Hrvat sništ sanju užvišen,
Gledo braću roda slovenskoga,
Sa Hrvati nješće zagrijenu.

Ta se sanja izpunila sada:
Jedna misao divnu braću spaja,
Jedna ljubav njina srca sklada,
Jedna pjesma dušu im opaja.

Mila braće! Na nebesnom svodu
Oči danak stice zlatom piše,
Njegova spomen ostat će u rodru,
Dok mu duša gordim dahom diše.

I ta Istra nevoljna i bledna,
U svom krušu stanak Vam pripravi,
Te prem tužna, uboga i čeda.
Oko čela lovore Vam zavi.

A to more, to hrvatske more,
I to nebo lazurino i plavo,
Šume, gaji, planine gore,
U zanosu Vama kliču: — Zdravot!

Zdravo sinci Slovenije mile,
Zdravo braće, zdravo sokolovi.
Vaše misli izpunjene bile,
A trud nek Vam Bože blagoslov.

Opatija, 19. kolovoza 1896.

E m i n.

Franina i Jurina

Fr. Dobar dan jerme.	
Jur. Bog daj svaki dan, kamo to?	
Fr. A da gren malo put Poljic.	
Jur. Ča ređ morda put Velerive.	
Fr. Ajna gren ne, nego do Kukurika niku laž zatvoriti, pak do Piculice neko seno spraviti.	
Jur. A tako, a ja gren ovđi do kovača po dva cigara.	
Fr. Ma či i ti se tamo služiš? Tr či nismo se bili lani u vrime od balatacioni zavirili, da mu nećemo dati ništa dobitka!	
Jur. Ma jimaš pravo, da, ma ča će na. Ja mislim, da su mu već oprostili. Tri i oni, koji se drže studijane glave, tancaju svaku nedjelu u njega i da vaju mu dobitka na vino.	
Fr. A si si, san ih bilo, odkuda bi imilo prit svitlo, pride noć. A hvala Bogu! Češ ben vidiš, da će i kovač zatvoriti seopele, kada budu naši ljudi na zapovede.	
Jur. Ma i neka, zač ovo je jena prava napast.	
Fr. Baš je.	

Različite vesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri	10—
1. Metoda u Istri	1-20
2. Metoda u Istri	5-
3. Metoda u Istri	5-
4. Metoda u Istri	48-40
5. Metoda u Istri	25- -

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri pripisao nam je gosp. Josip Velhartický, župnik u Jelsanah pošao nam je 8 for. 60 novčića, sabranih među novim zastupstvom občine Jelsane pri skupnom objedu za izboru načelnika i občinskih savjetnika.

Priješnji imenad Nj. c. kr. apostolskoga Veličanstvena cesara i kralja Franu Josipa I. proslavljeni su i ova godine i to u nedjelju dne 4. t. m. sv. narodi drevne monarhije Habsburga svećanim načinom i uz iskrene želje, da Svetišnji uzdrži Njeg. Veličanstvo još mnogo i mnogo godina na užvišenom prijestolju stvarne monarhije na slavu iste a na sredu svijeta naroda.

† Dr. Julij Gregr. Na svojem posjedu nedaleko Praga premijen je dne 5. t. m. jedan između prvaka češkoga naroda, njegov zastupnik na zemaljskom saboru i vinstvu najvećeg češkog lista „Narodni Listy“, t. j. g. dr. Julij Gregr. Za njim žali sav češki narod bez razlike stranaka, jer je mnogo pretrpio i muog učinio za svoj narod. Slava mu!

Konstituiranje novoizabrana občinskoga zastupstva u Baški. Dne 3. t. m. sastalo se novoizabrano občinsko zastupstvo u rodoljubivoj Baški, da si izabere načelnika i njegove savjetnike. Načelnikom bježa izabran — nas od narod tamo istog dana brzojovo obavijestio — velezaslužni g. Bartul Pajdić i to jednoglasno a saveznički šestorica odlučnih Hrvata. Tim izborom odgovorili su najbolje baščanski rodoljubi kojekavim talijanskim spletkarom obče a napose porečki „bab“ koja se je nedavno veselila, da je izabran „narodno istarsko zastupstvo“. Dakako da je to zastupstvo narodno i istarsko ali nipošto u duhu porečkih jasla, slična već čisto istarsko-hrvatsko. Osoblje naš veseli ponovni izbor dnevnoga našega

Pojatija, koji je donio pretrpio za našu hrvatsku stvar radi svojeg odlučnog redoljubja.

Njegovi snobodnari nisu mu se mogli bolje eduziti van tim što ga postavile ponovo i jednoglasno na čelo onoj rodoljub občini. Nu ti svojim činom dali su jedno zaslavljenje lekciju talijanskim smatnjicima Istre i svim njihovim zaštitnikom. Živili naši svetišni Baščani Živio načelnik Pajdić!

Glavni skupština „Bratovčine hrvatskih ljudi u Istri“ obdržavali su po uređenom programu dne 24. septembra t. g. u Karstu. Od g. tajnika primili smo obično izvješće, koje ćemo pridoci u budućem broju.

Izet „Tržaške Seksije“ u Sv. Kriz bježa upravo veličanstven. Iz Trsta je krenuto posebni vlakom preko 300 osoba do Nabrežine, gdje je izletište čekalo silno množstvo naroda i dve glazbe. Odalje krenula je nepregledna povorka u rodoljubivu Sv. Kriz, ukrašen krasno narodnim zastavama. Izlet bi bio izpao nad svako očekivanje, da ga neće pokvariti oblika obilata kiša, koja je neko vrijeme upravo levala.

Službeni psejeti. Iz talijanskih novinâ Istre doznačimo, da je zemaljski kapetan za Istru g. Mateo Campitelli službeno posjetio občinske ureds u Motovunu i Oprtlju.

Zli jezici govorkaju koješta o pravom izuzetu tim posjetu, ali reč bi ipak, da rečeni občinski uredi nisu baš u najuzornijem redu. Tako smo doznali iz Motovuna, da se je gradjanstvo silno tužilo na bivšu občinsku upravu i da od novoizabranih zastupnika talijanske stranke nije hotio nikto primiti časti načelnika. Tada je posredovao zemaljski odbor, kojem je pošlo za rukom sklonuti nekog mladog doktora, da se prihvati načelničkog bremena.

Što je na tih glasovih istinita, ne možemo već sada znati, jer talijanski gospodin svoje poslove među sobom opravlju i poravnuju. Na stvari ipak mora biti, jer i ovdje „L'Adria“ (pri logi službenome listu) od dne 7. t. r. kaže, da se nuda, kako će se od sada občinske poslove bolje opravljati. Onaj bolje vredi zlata, al bi još više vredio, kad bi nam bio onaj listić kazao, u čemu se nije do sada dobro upravljalo.

Nakon Motovuna ili istog dana posjetio je g. Campitelli sa jednim članom zemaljskoga odbora i občinski ured u Oprtlju. Nas je već u prošlom broju prihvatio od tamo obavijestio, da bivaju gospodin na glavarstvu na vremenu upravu na dolazak gospoda iz Poreča. Jesu li ta gospoda u Oprtlju našla uzornu upravu, ra možemo kazati, ali puk želi svakako dozvati, da li je i tamo sve u redu. Par reči g. kapetana nmariti će one občinare.

Iz Oprtlja potudrio se g. Campitelli

i do Zrenja, gdje je očito i jasno pokazao,

koliko mu na srcu leže poslovi nepriručaj

teljiskog nam društva „Legia nazionale“.

Beć bi, da je bacao i tamo bob o zid,

jer su i tamo slični progletali.

Iz Brugda. Liep je običaj, da se ljudi iz Kastavčine stiču da blagdane ne samo u Kastvu, nego i po okolni kapeljanjabe u mjestih sa crkvama: u Rukavcu za Petrovu i Lucijanu, a Sv. Mateju za Matijinu i Zvoncoj za Antoniju, a Sv. Krizu za Križevicu, u Brežicu za Josipovu. Možda još najveću pobožnost pokazuju za Kuzminju u Brugdu. Iz svih županijah Kastavčine, po dve i tri ure daleko, vrve taj dan na Brugd, gdje je stara crkvinica posvećena sv. Kuzmi i Damjanu. Za Bruguje je to veliki blagdan, na koj se vidi i velika pobožnost i velikoga veselja, kod starega i mladoga, kod mužkoga i ženske. Stakom se citi neku osobitu radost u licu u svem kretaju. Sve izgleda svećano. Brugujac, koji nebi bar na taj dan išao na Brugd, ako mu je ikako moguće, slab je dočinju, rečao je jedan Brugujac, žividi u jednoj drugoj občini. I zbilja ta vidiš i trgovca i zaučatiju i financeru Bruguje, koji žividi druguda, dodje taj dan iz dajlega i bližega u svoj zavičaj, u onaj kraj, gdje je ugledao svjetlo božje. Brugujci stapanjući doma i druguda, ljube svoj rođeni kraj i sve što je s takovim sdrženom, svoju vjeru, svu jezik, svoju domovinu. Dobri su oni kršćani, čestiti Hrvati, poštenci, radini i marljivi ljudi. I pozrtovni su, što se najbolje vidi u velikoj njihovoj crkvi i u školi, koja jedan i drugu su sagradili u posljednjih desetih godina, i koju jedan i drugi čistu i čednu uzdržavaju. Poznaju oni potrebu i korist crkve i škole, poštuju svećenika i učitelja i šalju redovito svoju djecu na nauk božjih i svjetovnih. Stara crkvinica sv. Kuzme i Damjana ne nalazi se donita u najboljem stanju; to Brugujci i uvlidaju i učiniti će stalno u najkratčem vremenu nve, što im bude

moguće, da se neopravi. Dat će se oni na pomoći, kako svagda gdje treba, tako i tu.

Ijudem iz Kastavčine čini se nje-

kako čudno pjevanje različito od onoga,

što ga čuju po svojim crkvama.

Inače je sve jedno: jedan jezik, jedni običaji, jedne pjesme, jedne veselje, kakovoga biješe i prošle nedjelje na Kuzminju, i kakovo nek bude svake godine, dok bude sveta i viska!

Odgovar na uvađeni članak. U zadnjem broju 738 ima porečka baba „Istri“ ovdjeni članak, kojim hoće, da preporodi svoju supremaciju nad našim narodom u Istri, ističući dakako, da su oni mnogobrojni, jer Hrvati u Istri nemaju nego je te nekakva smjes Bog sa kakvih narodnosti i potepuha, koji se medusobno niti ne razumiju. Glavna poluga kojom hoće, da opravda svoju preporuku je i opet starodavna kultura italijanska rekte mletačke. Da se pak i oni i drugi upute u tu slavnu „avant culture“ i da ih sjetimo čestih njihovih djeđa, evo donasamo za odgovor iz dalmatinskog lista „Jedinstvo“ ovu vjest:

„Illustrissimi della Serenissima“. U „Smatri“ (poloslužbeni list dalmatinske viade) izlaze zanimljivi podaci, kako su previštia gospoda prejusme mlađačke republike trovali svakoga, vladare, vojnove, pape i prelate tko im je smetao. Senat je nabavljao zlatince, plaćao ih da traju i davao im potrebne instrukcije. Sestrat im je nabavljao i ostrovi. Groza hrvatskog čovjeka, kad pri čitanju tih dokumenata, promišlja kakvi lojovi moradaju biti oni „Illustrissimi signori“ uime kojih nam danas vidičnili pokapaju oči za – kulturnu. Da se ma jedan od tih dokumenata našao u kojem arhivu hrvatskog, tko bi triplio Talijanče? Mi pak samo pitamo: A koliko su: „Illustrissimi“ otvorili naših ljudi, osodito Srba i Boki i Crnoj Gori?

Svečano otvorenje „Narodnoga Domu“ u Ljubljani. Dne 11. t. m. otvorenje će svećanom načinom u biclu Ljubljani veljdanstvenu zgradu, posvećenu slovenskim družtvima u Ljubljani, a okrušeno „Narodni Dom“. Svečanost biti će prava narodna svećanost, kojoj se i mi unaprijed priključujemo sa iskrenim čestitkama.

Dvojaka mjeru občinskoga načelnika u Lošinju. Pod tim naslovom pišu nam od tamo 2. t. m. koliko slijedi:

Da opravdiamo gornji naslov, moramo posegnuti za par nijeseci natrag, te Vam izprijevoditi iz najnovije naše prošlosti slijedeći slučaj:

O glasovitom izletu talijanske gospode iz raznih strana Istre u ovo naše pitoro mjesto i o skupštinici talijanskog političkoga društva zamalo se više papira nego li je trebalo, ali nekoje stvari valja kadsto opotovati radi dogadjaja, koji su s njima u savezu.

O bezplatnoj gosti, o obilnom šampanskiju, koji se je pušio na gospodskom stolu, o proglašenju za bezplatne stanove itd. itd. nećemo da dujimo, već prelazimo na važniji dogadjaj:

Jedan naš čestiti mladić, nemisled na zlo, odluči, da će talijansku gospodu izletnicu i skupštinu na odlazku pozdraviti sa gronkim: „živo!“

Tu svoju nestrašnu nakannu pribaci nekomu radniku, koji ga je odmah izdao počas na občinu i tuj opisao kako recenzi mlađić sakuplja narod, koji će demonstrirati proti odlazecim talijanskim perjanicima.

Gradski načelnik, c. k. bilježnik i zemaljski zastupnik g. Vidušić dade rečenog mlađiću u 10% sati po noći baciti u tamnicu, jer da je pripravlja demonstraciju.

Izletnici imali su otici u nedjelju poslije podne u 6 sati, ali oni se pobrše s nepoznatog nam razloga već u 1% sata – bez objeda.

Okolo 5 sati pustiše našega mlađića na slobodu. Odmah bijaše od sudca presluštan i spisi odpostani državnemu odvjetniču u Rovinji.

Na 3. jula bijaše isti pozvan na občinu i gdje ga je načelnik pokarao za groziv mu se, da u buduće nesmije više puka benaviti (istupidire la gente) i da za poradi njegovog neurednoga ponašanja (scoretto comportamento) stavljene pod pakzu policije.

Sada neka prisopobe Vaši čitatelji i nepristrano občinstvo ovo postupanje, g. načelnika sa bezazlenim i nepunoljetnim mlađićem sa postupanjem istoga načelnika sa obućicami nesretnogom mlađiću „Ostromanu“ pak neka po duši kažu: namjeri li gospodanac Vidušić dvojakom mjerom?

Može preškano. Jedan talijanski litar iz Istre predlaže u svojem zadnjem broju, da bi istarski (sitaj po njegovu: talijanski) vinoigrad u ustrojili vinarsku zadružnu, kojoj bi bila svrha, da brani i promiče trgovinu sa naravskim vinenom. Svoje podrž-

nice imala bi ustrojiti u Trstu na Rici i u Puli. Svakako dobra misao ali se čuđimo, da toli napredni, kulturni, prosvjetljeni, spiljeni i bogati „Talijani“ Istra jedva sada na nju dolaze, dočim imamo mi čerbari i projekti taku zadružnu već više godina.

Iz Levranca pišu nam 26. septembra: „Adio Croati! Iže andu in fumo de macaroni. Meteli sulle „nosila“. Portelli in cimiero, e cantamoghe: „De profundi“. Tako su govorili lovrački Kalabrezci, kada su dobili put zadnjih balotacija, a te njihove besedi su mi prilete na misao čera zapolne, kada se je držala seduta va našoj čitalnicu „Danica“. Nebogi Kalabrezci, kako su nam rano „oficij“ kantali. Da bi nas bili videli, moralib ili bili promisli, da ni dugo vreme, kada će i oni „finiti“ svoj gušusni i smradni život, da nima teške, ke bi bila „kapaca distruirjut“ na prave Lovranc. Ma nas je bilo! Pa li ljudi i ka mladost! I Šuma: fior al Levranca. Tu su: Billi Perucci, tu Turčići, tu Cerčići, tu Blečići, tu Minaki... sve same imena, ka bi se morale zlatom napisati. Alroke oni dva Cupara starijom Grka, i oni Vlah i Kranjac-renegat, ča ih imaju Talijani. A drugi, ki su još bili? Ale ki bi ih nabrojil! A poč su svit ljudi prislavačitelj! Pođi! Bože moj, da se došlo, kako će se naša lepa „Danica“ još više polepit i pomladet. A bila je i veseala naša „Danica“, zač je dobila va svoje krilo ljudi, ki su čest i dika svemu Lovrancu. Bog ih pozivlji! Va toj skupčine palo je puno lepo besed, ale naš je najviše razvesilo, kada se je stal naš dobrji četati starčić Jure Stipanić od Tuliševice. Kakav vam je to starčić! A ma prava dobrota. On vam se je lepo stal i raskal ove besedi: „Gospodo moja draga! po svoj Istre se ljudi zdržuju u družbi sv. Cirila i Metoda, a mi va Lovrancu se ne možemo. To u lepo. Zdržimo se lepo i mi!“

Bog pozivi našega Jureta, smo svi zavaplili i odlučili, da ćemo storiti i mi va Lovrancu podružnicu sv. Cirila i Metoda i to valje na jedan put. Još ču vam spomenuti, da se je za predsednika storišlo g. Turčić a našega starega postenjaka, a za sekretarija i kajzera one dve naše korenečne gosp. Emilia i gosp. Pepića Blečića. Bog neka ih svih skupa pozive.

Čera su neki Rečani imeli va Lovrancu „bal“ za „Legi“. Pozvali su i neke Lovrancane. Rečane je pripeljal „vapor“ „Hrvat“ – a bil bi ih pripeljal on „vapor“ kegje nisu naši lovrački Poperdili kupili, me da su njima va Trste rekli, da „gušta“ više od sto florini, i zato ga oni nisu otieli kupiti. Barba Čenčo.

Izbori za upravno vijeće u Zrenju (Občina Oprtar). Od tamo primili smo danas tako pomješanu i nejasnu brzojavku, da smo iz nje jedva toliko razumljali, da će se u suboto obaviti izbori za upravno vijeće u Zrenju. O uspehu na može se ništa kazati unaprijed, jer će izbor radovali talijanska izborna komisija – a tim je receno sve.

Prijatelja, koji nam je brzojavio, molimo, da nam odmah pošalje prepis svoga brzojavja.

Izborni sastanak sazivlje političko društvo „Edinstvo“ zá nedjelju dne 11. t. m. na Proseku.

Iz Dubašnice pišu nam 26. pr. m. Muođo se valora razbijalo na krnoj obali junačke Bodulije, odkad je ugledno svjetlo svišto zadnji dopis iz rayne Dubašnice u dnečju „Našoj Slogi“, vrednoj pobornici za narodna prava istaskog patnika proti našim susjedima umišljene „superiorne rase“.

Vrijeme je dakle, da vam se tkogod javi. Dne 20. tek. m. doživjela je Dubašnica riedku i znamenitu svječanstvo. Toga je danu naime veče, g. Andrija Juranić prikazao Svetišnjemu prvu nekrštanu žrtvu. Crkva i majka Hrvatska dobile su dakkie novu silu, koja će se posvetiti radu za moralni i materijalni boj, i procvat njezine poštene, ali još podsta tmom neznanja obavite djece. Dubašnica osvabila je onog dana svetinom, pirnom rahu, da se veseli mlađom sinu svome. Sakupila se lipa kita svatova, da s mlađomisnikom diele radost riedkog dana. Ganutljiv je prizor odigrao na otinkom pragu mlađomisnika, prije negoje povorka krenula iz kuće u crkvu, kad je mlađomisnik po starom običaju dubašnjanskom tronutim glasom pozdravljao kuću, gdje je prvi put ugledao svjetlo dana.

Crkva bila je dubkom puna, a, propovijedju je ljudski otresao častni otac Livić. Obilata gostba trajala je puno tri dana. Poučno i zanimljivo je bilo gledati starodrevne običaje dubašnjanske kod mlade misa, a osobite kad su došle teke mlađomisnikove, da ga darovim daruju, kojima su jasni svjedoci negdašnjeg blagostanja naše občine.

Sjetimo se i istarske sirotčadi, te se je i za družbu sv. Cirila i Metoda sa kupila svotica.

Iz Kanfanara pišu nam 5. t. m. Nije vjajda toma ni dva mjeseca, što je naše slavno občinsko zastupstvo izabrao občinsku načelniku na obče zadovoljstvo svega puka Španjarskoga Antona Okretin, izvanjskoga kneta. Ali ovaj izbor ne izpade povoljno, za našeg občinskog pukara: trojici njegovih suvremenika, kada se započne, kada se je držala seduta va našoj čitalnici „Danica“. Nebogi Kalabrezci, kako su nam rano „oficij“ kantali. Da bi bili videli, moralib ili bili promisli, da ni dugo vreme, kada će i oni „finiti“ svoj gušusni i smradni život, da nima teške, ke bi bila „kapaca distruirjut“ na prave Lovranc. Ma nas je bilo! Pa li ljudi i ka mladost! I Šuma: fior al Levranca. Tu su: Billi Perucci, tu Turčići, tu Cerčići, tu Blečići, tu Minaki... sve same imena, ka bi se morale zlatom napisati. Alroke oni dva Cupara starijom Grka, i oni Vlah i Kranjac-renegat, ča ih imaju Talijani. A drugi, ki su još bili? Ale ki bi ih nabrojil! A poč su svit ljudi prislavačitelj! Pođi! Bože moj, da se došlo, kako će se naša lepa „Danica“ još više polepit i pomladet. A bila je i veseala naša „Danica“, zač je dobila va svoje krilo ljudi, ki su čest i dika svemu Lovrancu. Bog ih pozivlji! Va toj skupčine palo je puno lepo besed, ale naš je najviše razvesilo, kada se je stal naš dobrji četati starčić Jure Stipanić od Tuliševice. Kakav vam je to starčić! A ma prava dobrota. On vam se je lepo stal i raskal ove besedi: „Gospodo moja draga! po svoj Istre se ljudi zdržuju u družbi sv. Cirila i Metoda, a mi va Lovrancu se ne možemo. To u lepo. Zdržimo se lepo i mi!“

Radi uništenja rečenoga izbora ovjeđenju, pak je ogorčen i jadan, jer kako se govori, u subotu na 10. tek, najbrže da izgubimo našega Okreta, i da će nam se narinuti opet po pisarovom receptu, a iz rovinjske Ljekarne, kakav Vrtoglavac Nego, ako još što drže naši zastupnici do svoje časti (tko ju imade, čemo znati), moralib ili bili dati svoj glas kako i prije Okretin, jer drugačije bi se zamjerili svemu puku. Niko li ne može ni pomisliti, kakov su mržnju i razdor ovđenjui multikaša posljali među naši puk, i kako se ovi znadu igratija nekojolikim oblastima, samo da lagje mogu lovit u matnjoj vodi. Dakle im to dugo traju, ne znamo, samo znamo, da svaki stvar ima početak i svršetak. Drugi put, gospodine urednici ako mi dozvolite, kazat će Vam njihove liepe braće, i kako oni mudro znaju izvaditi. Cu i ove u programme. (Izvolute, ali samojenice se dokazi. Op. ured.)

Iz Lančića pišu nam 4. t. m. Dne 26. pr. m. ravno o podne pojavila se vatra u kući jednog siromaza ovde u Lančiću. Sreća naša, da je baš onda vladala tisina, dočim je u jutro vrlo pulno vjetar. Na tužni glas zvonova u tren sakupilo se mnoštvo ljudi obog spola, a isto tako u kratki čas došlo je mnogo ljudi, i tako se hvala dragom Bogu odmah usigao neštratu vatru, koja je svakako učinila njezinu vatu, koja je na vratu učinila vješnju, ali ipak nije mnogo. Nu žalibice dogodila se druga grozna nesreća na mjestu, gdje je bio požar. Kako je bilo više njih na krovu, pod kojim je kuka gorila, tako jedan mlađi spusti se krovu jedan kamen, koji je padao jednoj vrli siromasnjoj ženi na vrat glave, koja se u tren oka kao mrtva srusi na zemlju. Još tri sata kasnije nijedan nije sudio, da je uboga žena još živa i tekao četvrti sat, pošto su se nekoj mnogo mlađi okolo nje, počela je po malo davati znak, da je još na životu. Tada je bilo mlađi, hoga li se tražiti svedenika ili lječnika. Svedenika, da joj barem dade sveto ulje, bilo je na dva do nešto tražiti u Roču. Na sreću našlo se kod kuće gospodana Kantić, koji je u jedan sat došao iz Roča u Lančić i izpovedao i z Bogom pomirio tu ubogu ženu, koja ima devet djece, od kojih već preko godine dana leže po jedan ili dva bolestna. Nas župan brzojavio je, da odmah iz Buzeta dođe lječnik, koji je u istau odmah došao i pomogao siroti ženi.

Vrlo težko nam bijaše, što nije bilo kod kuće svedenika, koji je tako reku predviđao nesreću.

U nedjelju, je naš žepan sabrao 13 torinta milostinju za ubogu ženu, koju je trećeg dana zatim umro sin od 18 godina. Našim mlađicom prepričamo, da budu oprezni kod ovakvih sluđajeva, a kuće godopordanju, da si dalo kuće osjeđurati kod banke „Slavije“. Ne budite tako neharni, kao da niste u nikakvoj pogibelji, da vas može ovaj strašni gost požudit. Za forintu dve nečete propasti, a možete si mnogo prikoristiti.

Za nesreću udova Ostroman poslao je g. Milan Kerdić iz Broda na Savu 4. for. 55 nov., sakupilih pri slavi imenada Miljaša Sekulića uz zgodnji zdravnicu pokopečku svetčaru od prisutnih gostiju.

G. dr. Anton Antončić, odvjjetnički kandidat u Kukci 25 for, što li je sakupila iza njegovog govora i predloga g. d. Fabianić za liburnijskog izleta na Košljunu. Od ovog iznosa izčuo je 5 for. načelnik

kastavski g. K. Jelušić, koje je on sakupio od gg. Antona Gambara, posjednika na Treštu 3 for. i Josipa Linčića, trgovca na Blicu 2 for.

Ijudi, škopite leže, u pravo vreme, ne sad, nego kad je doba za to Sad se vidi, tko je škoprio, i to škopiro dovojno i u pravo vreme, a tko nije škoprio. Upravo zašlostno je ići makar i cestom u najvećem dielu Kastavčine. Sreće te boli, kad vidjeli ciele redove loza bez lišća, sa grozdovi tvrdini, koji već nikad uzoriti neće, iako je u kojih može najviše napraviti kakvu kiselicu ili ocat. Mnogi bolno govor, da neće modri iz vina ni toliko izvaditi, da plate poreze, a vino je skoro jedini prirad, iz kojeg izvade novce. A tomu svemu krivo je, što se ili nije škopilo, ili se je škopilo premašio, ili se je škopilo u nedobu.

Valja priznati, da je mnogo ljudi proglašalo već da ove godine, a malo jih je valjda, koji nisu proglašeni ove godine. Svojom škodom naučili su se, da treba škopiti, ako će se očuvati lišće na lozi, a taim u grozdje. Valja pak priznati i to, da je ljetos bilo silno nepovoljno vrijeme, da bilaše male lepih dana bilo onda, kad se je imalo škopiti, da se ono malo dana nije moglo, ili pak nije marilo u misli, da će još biti. Ne bijaše ih, pak se nije škopilo, ili se je škopilo prekasno, ili u obuci u nedobu.

Dakle ljudi svojom škodom naučili su se, da treba škopiti. Sad već ni ne treba toga dokazivati. To se vidi u svakom vinogradu, na svakom redu, da i na svakoj lozi. Samo treba još da se nauči, da se škopri u pravo doba, u pravo vreme. Dvana u mjesecu se za to ne može ustanoviti. Negdje prije negdje kasnije, kako ga vidi puk ili kasnije počne rasti. Neka se škopri tri puta. Prvi put nek se škopri, kad se opazi grozdje na loznoj mladici. Taj prvi put nek se stavi manje galice, n. pr. kilogram na 100 litera vode.

Drugi put nek se škopri o cvetu, slobodno i onda kad cvate. Škoprijenje ne skodi cvetu. Taj put nek bude galice nešto više, n. pr. 1%, ili 1%. kilgr. galice na 100 litera vode.

Treći put gde kašnje, kad su vec grozdova zrnca nješto odebijala. Onda se može metnuti 1% ili 2 kg. galice na 100 litera vode.

Dakle bar tri puta. A i na ljudi, koji i više puta čine. I u pravo doba, u vječno dobro i onda kad cvate. Škoprijenje ne skodi cvetu. Taj put nek bude galice na 100 litera vode.

Koliki bi sada imali recimo 50 hektova vina, a neće ga imati ni pet. Zar se ne bi izplatio trud i trošak škoprijenja sa 45 hekti?

Pak neće ni to škoprijenje uvek truditi. Ovih godina je bolest na lozai i valja ju lietići, valja škopri. Može se izletiti, pak već neće trebati škopri. Na Vipavčini u našim stranah da je najprije počela peronospura harati. Počinju nisu škopili nego neki. Drugi za im se smijali. Kasnije su i ovi svojom škodom izkusili, da treba škopri i škopili su. Škopili su nekoliko godina svi, i bolest se je izlečila.

Dodataj je još, da bi svaki ikoliko imuniji posjednik morao imati svoju škopilinicu, a da bi skupine bile samo za siromašnije. Tako bi svaki lakše na dobu poškropili. Puntom zadružnog reči bi da zadružni mogu škopilnicu dobiti jeftinije.

Nova bolnica u Puli. Dne 6. t. m. otvorili su Puli novu bolnicu. Svečanom otvorenju prisustvovao je i c. k. namjenski i zem kapetan, te crkvene, svetske vojnike oblačili grad: Pole.

Uredničtvu „Jedinstva“ *) u Spjeli t. u. Za sve ono, što ste u Vašemu listu, komu ime „Jedinstvo“, napisali i tiskali o svedenstvu svjetovnom i redovnom u Gornjem Primorju od toliko i toliko vremena, evo samo dva slova.

Podpisani, uime cieokupnoga svedenstva u Gornjem Primorju, koliko ponizno, koliko vrde, i da se jačno moli i zaklinju sive svedenice starešine, ma koga dostojanstvo bilo, da slovo po slovu priberi i razaberu, što je Vaše „Jedinstvo“ od toliko i toliko vremena u svet razinu i o istom svedenstvu, i na temelju toga, dašu po dušu u Gornjem Primorju da zakuna. Preondju li da je i po slovima

*) Za članke pod o. t. m. neslovom nepravata orčušnicu.

istine u seemu, što je Vaše "Jedinstvo" za toliko raznosi, a osobito u pogledu crkve i olata; tada, u ime istoga svećenstva izjavljujem, da je isto najopravdije podneti svaku i najčešći kanonički predpis, da pape spravno je i odgovoriti za sve one udesne posljedice, koje bi naravno izbjegla iz onakova djelovanja i posla, kada bi istinito bilo, što ste napisali i tiskali. U ime istoga svećenstva, istu molbu upravljam i državnoj i sudbenoj vlasti, da i one dušu po dušu na zakletvu primu, i na temelju toga najstrenziju iztragu povedu. U vašemu lietu bilo je dosta, s čega se moglo i može lako u Istriju; neka postupaju slobodno, nadju li i zaru istine.

Istodobno izjavljujem u ime istoga, da je svećenstvo u oporbi bilo u zadnjem običinskom izborima "da de būti, dok iste oknosti budu trajati". Drugoje i posmisli, zakloni, Bože! Svećenstvo u Gornjem Primorju cjenilo je i ceni svojom dužnosću boriti se proti izvori raskvarenosti, proti zarazi najgrijnih manja, proti ekonomičnom utamanjenju naroda i proti potlačenju čiste hrvatske svести. Kao oči javili su se za svoje sinove: izpunili su svećeničku dužnost, jer dužnost i ništa više. Dužnom časti

Gornje Primorje, 3. listopada 1896.
Za ukupno svećenstvo
Pop Nikola Vežić.

Listinica uredničtva.

Gosp. R. K. J. u Z. Poslati ćemo Vam račun. Gosp. P. je u Beču; njegov list je prešao izlaziti; pobliže neznam ništa. Sa računom dobili ćete zamoljeno. Prijateljski odziv!

Gosp. K. L. 18. Preteže Vas jedno drugi, nezaboravite na nas i na buduće. Živili!

FILIJALKA
C. K. PRV. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.
Novci za vplačila.

V vredn. papirih na 4-dnevni odmak 2%,
5% 2%, 8-mesecni 2%,
10% 3%. Za pismo, katera so morajo izplačati v sedanjih bankočnih urav. roji, stopijo nove obvestine takso v krepot z datum 5. februarja, 9. februarja in odnosno 2. marca t. l. po dotičnih objavah.

O krožni o del.

V vredn. papirih 2% na vsako sveto.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Peštu, Brno, Lvov, Tropavo, Roko kakov za Zagreb, Arad, Belitz, Gablonz, Gradec, Sibin, Inostrom, Celovje, Ljubljana, Linc, Olomouc, Reichenberg, Saaz in Bolzogradi, — b rov s troškov.

Kupnja in prodaja

vrednosti, diviz, kakor tudi vnoženje kupcev, proti odbitki 1%, provizija, skazan vrah vrat pod najmanjšimi pogoji.

Prednji m.

za jamčene listine pogoji po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu Parizu, Boro lini ali u drugih mestih — provizija po jake umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohranu vrednosti papirji, zlati ali srebrni donar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske in italijanski franki, ali pa duovremensko curs.

Trst, 2. febrara 1896.

Skladište pisacog papira i drugih pisarsko-uredovnih potreboća za občinske, kotarske, sudbene, školske i druge uredne preporuča

ANTUN JERETIĆ u Gorici

Semenička ulica 3.

Vlastita knjigovežnica i zavod za ertanje knjiga Zaliha lampijona u narodnih bojah po umjerenoj ceni.

Prenuzima i izvršuje sve-puruvre brzo i točno, te šalje nepoznatim proti po-vezu, občinskim uredom itd. pakao sa popratnicom. Sve potreboće za učionice, kad pišane i risanke, koje izrađuju iz dobrog pa-para, prodaje uz umjerene cene.

Na zahtjevanje izrađuje svežiće i sa hrvatskim napisom.

Preporuča se toplo rodoljubnom občinstu

U ljekarni E. Tomaja nasljednik

A. WINGER

u Zagrebu, Ilica broj 12.

dobivaju se osim svih ostalih liekova nožaji običe prokušani i vrlo koristni osobito preporučeni vredni liekovi

Mazilo proti kostobolji ili protinu, kaljanu i trganju u kosti, ukočenosti ili grčevom u žilama, boli u kukovih i krčicah, kostom poganci, probadanju, svakovratnim nazebam. — Cena 80 nov.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se leči kašalj, prebljade ili katar u prsi, pludni, teško dišanje, promiklost u grlu, ziplivost. — Cena 80 nov.

Pojačeni Željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedjenju, žrškama, željezom, željeznom bolesti, slabostima, poduhvatu, djetinjnoj kraljosti, ženskim bolestima, slabostima, nemoci. — Cena dva i for.

Pojačene švedske kapljice ili švedska živojuna tinktura (Lebensessenzen). Ovim se očišćuju krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavni bol, olakšava teginja ili mružina, tješi nepušlost i vjetre, otklanja se bol u liliči, žaludacne grčeve, žutica, groznica ili žimica, zavljanje ili grčevna truba. To ovu toli korisno djelujući švedsku tinkturu redovito piće, sačuvavat će se zdravje, tjelesnu snagu i zapraviti razne bolesti. — Cena tri i napukom 50 nov.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu prporučam za konjaki keb ili kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano dišenje, za objeljivanje želudca i probave, kada blago neće rado izdati, pa se napuhaju. Krave dajuju od njega visok u bolje mleka, konji postaju čili i jači. — Cena jednom omotu 45 nov.

Svajcarske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i sanježenje želudca ili stomaka i creva, za otvaranje proti zapekljeni, navali krv u glavi i prsi, tromosti ili težini. — Cena šestak i sedam 70 nov.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostnoj boli, ugrčenim, katengutim žilama, ukočenostima i ostalim posljedama tečkoga napora, za objeljivanje i okrepljivanjeila i divaca. — Jedna dafa 80 nov.

Tekućina proti izpadanju vlasni učvršćuje i hrani koreno vlas, odstranjuje prihuti i pospešuje rast kose. — 1 dafa 50 nov.

Mast lentiški 50 nov.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boja za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, prase za gospodje, sredstva za poljepšavanje; prase za čišćenje zubi, tisetine za zube, od kojih zubi pobieljuju.

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povoje za rane, pojase, kiruržke sprave.

Ruskog čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francuzkoga Cognaca.

ZALIHA MINERALNIH VODA.

Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete.

Tko naruči za pet forinta vrednosti, plaćam sam poštarinu.

DROGERIJA

na debelo i drobno

G. B. ANGELI

TRST

Corsa, Piazza della Legna 1.

Odlikovana tovarna čopilev.

Velika zaloga oljnisti barv, lastal izdelek. Lak za kože, z Angličkoga, z Francijo Nominje itd. Velika zaloga finih barv, (in tubet) za slikarje, po ugodenih cenah. Leek za parkete in poda.

Mineralne vode

iz najbolj znanih vrstev kakor tudi romanjsko žveplo za žvopljanje trt.

Sve strojeve za poljodjelstvo i vinogradarstvo

Cene iznova snižene

Preše za grožde, diferencialni sustav

Ovaj sustav preše ima najveću tištuću moć od svih drugih, ma kojih mu draga bilo preša.

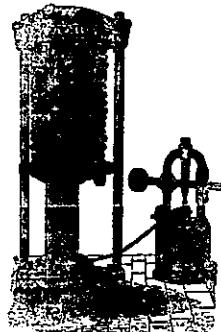
Preše za masline, hidrauličke preše, štrcaljke proti peronospori, Vermore'ev sustav;

ove moje štrcaljke su poznate kao najbolje i najjestivije: automatske štrcaljke: mostilnice za spravom za multli jagode, preše za sieno, triceri itd. tvori u najboljem proizvodu

Ig. Heller, Beč

II/21 Praterstrasse 49.

Cjenike i svjedočbe gratis! — Čuvati se kontrafacija! — Traže se zastupnici!

Velika lutrija u Inomostu po 50 novčića

Vučenje

več 7. novembra

Glavni zgoditak

75.000 krunah.

u gotovom

sa 20% odbitkom.

Srećke po 50 novčić preporuča: Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Mandel & Co, Girolamo Morpurgo, Ign. Neuman, Marco Nigro, Enrico Schiffmann.